

Напярэдадні развалу савецкай імперыі ўзьнікла моладзевая суполка „Талака“, якая рупілася пра духоўнае адраджэньне. З „Талакі“ выйшлі выбітныя грамадзкія дзеячы, творцы літаратуры і мастацтва, уніяцкія сьвятары.

Талеранцыя

Ігар Бабкоў

Слова *талеранцыя*, нібы паўлін, напоўніцу засьвяціла сваімі пёркамі адно ў эпоху Шушкевіча. Беларускі народ, які адраджэньне сваю дзяржаўнасьць, быў, відавочна, ня самым вядомым, ня самым багатым і шчаслівым, але затое самым, самым *талерантным*. Слова *талеранцыя* было занадта прыгожае і занадта выгоднае, і таму пачало ўжывацца направа й налева з сэнсам і безь яго. Слова сталася паступова візытнай карткаю маладое беларускае дзяржавы і, як шмат хто спадзяваўся, пропускам у сям’ю вольных эўрапейскіх народаў.

Але гэтага не адбылося, і слова так надакучыла, што і яно само, і ягоны зьмест пачалі выклікаць лёгкую агіду. А з пачаткам дыктатуры яно ўвогуле сталася пустым паняткам.

У сёньняшняй беларускай сытуацыі анічога, што можна было б назваць *талеранцыяй*, проста не засталася. Затое пачалі набіраць вагу іншыя словы: апазыцыя, супраціў, барацьба. Валянцін Акудовіч нават напісаў эсэ „Вайна культураў як крыж на магілу *талеранцыі*“. А шкада, прыгожае было слова.

Талерка

Антаніна Хатэнка

Калі вам пашчасыціла гуляць хоць раз на сапраўдным вясельлі, то, ведама ж, не забудуцца вясельныя маршы. Гэтак, бывае, ляскацяць, зьвіняць пляскатыя *талеркі*, б’ючыся адна аб другую, што і маршалак не перакрычыць, зазываючы да стала.

Быццам усе гукі сьвету зьбіраюцца ў мэталёвыя блішчастыя дыскі, і каму тут уздогад, што сьцішацца аркестравыя *талеркі*, адплывуць у памяць маршы, і застанецца сям’я сам-насам з клопатам пра іншую *талерку* — сваячку тых сьпеўных і вясельных каваных віртуозам-кавалём ладкаў, — *талерку*, якую трэба штодня поўніць спажываю. Гэта ж колісь годна казалі ў нашых краях: „Госьць, ня дзьміся, еж, што ў місе“. А цяперака мы паціху ўсталявалі культ вялікавяльможнай *талеркі*. Каб жа наша *талерка* была паўнейшаю, чым суседзкая, ды смачнейшым на ёй усё здавалася.

Сышло ў нябыт „Госьць, ня дзьміся, еж, што ў місе“. Гэтак жа сышоў у нябыт гонар тых шляхетных *талерак*, што цяпер зіхацяць парцалінаю ў зьнямелых залях былых палацаў. Здаецца, яшчэ тыя, княжыя, выкштальцонныя *талеркі* памятаюць сваё паходжаньне, роўнае дарагім нашым старажытным грошам — *талерам*.

Затое ў нас ганарова над вокнамі пабліскаюць дыскі *талерак* спадарож-